

Kritik mot Polismyndigheten, polisregion Bergslagen, för att en gripen person inte erbjöds en filt när han frös i arresten och för att ett förhör hölls med honom när han endast var klädd i kalsonger

---

Bakgrund

AA greps misstänkt för brott vid sitt hem i Leksand strax efter kl. 19.00 den 16 maj 2015. Han fördes till polisstationen i Rättvik där han avvisiterades och sattes in i arresten kl. 20.00.

Vid ankomsten till arresten hade AA på sig en t-shirt och träningsbyxor med ett snöre i byxlinningen. Han informerades om att han i enlighet med arrestens rutiner fick behålla ett plagg på överkroppen och ett på underkroppen. Kläder med snören tilläts inte i arresten på grund av risken för självmordsförsök och han informerades därför om att han fick ha på sig sina kläder om han tog bort snöret ur byxorna. AA vägrade detta och klädde i stället av sig samtliga kläder utom sina kalsonger. Under tiden i arresten klagade AA på att han frös.

Kl. 22.30 höll polisen ett 15–20 minuter långt förhör med AA i ett närliggande rum. Förhöret genomfördes med AA klädd i kalsonger.

Gripandet anmäldes till åklagaren kl. 23.04 som kl. 23.10 beslutade att häva gripandet. Hävningsbeslutet verkställdes strax därefter av polisen.

Anmälan

I en anmälan till JO förde AA fram klagomål mot Polismyndigheten, polisregion Bergslagen, lokalpolisområde Falun-Borlänge för hur han behandlades i arresten.

Utredning

JO tog del av handlingar i ärendet och hämtade in muntliga upplysningar från några av de poliser som närvarat under ingripandet. Därefter anmodades Polismyndigheten att yttra sig över hur AA behandlats i arresten och vilka överväganden som gjorts i fråga om hans klädsel under förhöret.

Polismyndighetens yttrande

Polismyndigheten (BB) yttrade sig efter att upplysningar hämtats in från de poliser som närvarade vid ingripandet.

Polisernas upplysningar

När det gäller de omständigheter som JO beslutat att granska närmare lämnade poliserna följande upplysningar.

Under transporten till arresten var AA mycket sur och irriterad över att han gripits. När AA informerades vid avvisiteringen om vilka kläder han kunde ha på sig i cellen blev han mycket arg, vägrade dra ut snöret ur träningsbyxorna och klädde i stället av sig samtliga kläder, förutom kalsongerna. Under tiden i arresten klagade AA på att han frös. Han erbjöds då sina kläder men utan snöre i byxorna. AA höll fast vid att han inte ville dra ut snöret. AA informerades även om att han kunde ta på sig sin t-shirt. De letade efter andra kläder till AA, men vid det aktuella tillfället fanns inte några ersättningskläder att tillgå på arrestavdelningen. Det fanns filtar men dessa var avsedda för de som anhållits och inte för gripna personer.

Om det hade funnits kläder att låna ut hade AA självklart fått låna dessa. Under förhöret hade AA kunnat ha på sig sin t-shirt och sina byxor om han hade dragit ur snöret ur dessa. På polisstationen fanns endast den personal som medverkat vid ingripandet. Samtliga omständigheter gjorde att de bedömde att förhöret kunde genomföras trots att AA endast hade kalsonger på sig.

Polismyndighetens bedömning

När det gäller de omständigheter som JO beslutat att granska närmare gjorde myndigheten följande bedömning.

Intagande i arrest

Utifrån att AA har erbjudits sina kläder i den form de kan bäras i arresten för att minimera risken för ett självmordsförsök men att han själv har tagit av sig kläderna och sedermera vägrat att ta på sig kläderna anser Polismyndigheten att poliserna, avseende AA:s klädsel i arresten, har agerat korrekt och på bästa möjliga sätt utifrån förutsättningarna.

Förhör

Polismyndigheten anser att det mest lämpliga är att den misstänkte har på sig kläder vid ett förhör. Är detta inte genomförbart torde det näst mest lämpliga vara att erbjuda den misstänkte en filt att ta på sig under förhöret.

Polismyndigheten finner vid en sammantagen bedömning att poliserna inte har agerat felaktigt avseende AA:s klädsel under förhöret eftersom han själv vägrat att ta på sig sina kläder. Polismyndigheten anser dock att det hade varit lämpligt att erbjuda en filt till AA under förhöret även om dessa endast är till för de personer som är anhållna.

Avslutande synpunkter

Sammanfattningsvis anser Polismyndigheten att poliserna, avseende AA:s klädsel under förhöret, inte har agerat felaktigt men att det hade varit lämpligt att erbjuda en filt. I övriga delar anser Polismyndigheten att poliserna har agerat korrekt och på bästa möjliga sätt utifrån förutsättningarna.

AA kommenterade Polismyndighetens yttrande och förde fram att han inte någon gång erbjöds att ta på sig sina kläder igen innan gripandet hävdades, inte ens under förhöret. Han tror att det endast var 16 grader i arresten.

Rättslig reglering

Bestämmelser om behandling av den som är gripen, anhållen eller häktad på grund av brott och som av den anledningen förvaras i polisarrest finns främst i häkteslagen. Som en allmän utgångspunkt för verkställighetens utformning anges att varje intagen ska bemötas med respekt för sitt människovärde och med förståelse för de särskilda svårigheter som är förenade med ett frihetsberövande, samt att verkställigheten ska utformas så att negativa följder av frihetsberövandet motverkas. (Se 1 kap. 4 och 5 §§ häkteslagen.)

Vid tiden för ingripandet gällde Rikspolisstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om polisarrest (FAP 915-1). Av 1 § framgick att en polisarrest ska vara tillräckligt uppvärmd, vädrad och upplyst.

Nya föreskrifter om polisarrest trädde i kraft den 1 november 2015. Enligt dessa ska en intagen vid behov förses med kläder och skor, vilket dock i vissa fall får begränsas. Enligt de allmänna råden till föreskrifterna bör den intagne alltid ha något att skyla sig med och en intagen får inte vistas i arresten utan kläder under längre tid än vad som är nödvändigt för den intagnes egen säkerhet. (Se 3 kap. 3 § Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om polisarrest, PMFS 2015:7, FAP 102-1.)

JO har tidigare framhållit att det inte är acceptabelt att låta en person vistas i arresten utan kläder under en längre tid. (Se bl.a. JO:s beslut den 29 juli 2013 i ärendena med dnr 6237-2012 och 6914-2012.)

Bedömning

Förhållandena i cellen

Av utredningen framgår att AA under drygt tre timmar på kvällen den 16 maj 2015 befann sig i en cell i arresten i Rättvik iklädd endast kalsonger. Han hade efter avvisiteringen erbjudits att få ta på sig sin t-shirt och sina träningsbyxor, om han tog ut snöret ur byxlinningen, men det ville han inte göra. Trots att AA senare klagade på att det var kallt i arresten fick han inte några ersättningskläder eller någon filt. De poliser som var närvarande har förklarat att det inte fanns några ersättningskläder och att en filt enligt rutinerna endast fick erbjudas den som är anhållen. Någon bedömning av om AA var självmordsbenägen eller inte har inte dokumenterats.

Jag har inget att invända mot en rutin som innebär att kläder med snören inte tillåts i en cell på grund av risken för självmord, även om någon sådan faktisk risk inte konstaterats i det enskilda fallet. En sådan rutin förenklar avvisiteringen och är dessutom i de intagnas intresse.

Utredningen ger inget klart besked om AA erbjöds att få ta på sig sina kläder när han klagade på att det var kallt i arresten. Som redovisats ovan ska varje intagen bemötas med respekt och med förståelse för de särskilda svårigheter som är förenade med ett frihetsberövande. I detta ligger enligt min mening att en intagen normalt bör erbjudas en filt eller något liknande, om han eller hon av säkerhetsskäl inte kan få behålla sina kläder. När några ersättningskläder inte fanns tillgängliga i arresten hade den mest naturliga åtgärden varit att erbjuda AA en filt. Att detta inte gjordes med hänvisning till en intern rutin enligt vilken filtar bara fick erbjudas anhållna är naturligtvis inte godtagbart. Polismyndigheten kan inte undgå kritik för hur man hanterade situationen.

AA:s klädsel under förhöret

Även när AA förhördes hade han enbart kalsonger på sig. De poliser som genomförde förhöret har som förklaring till detta uppgett att AA vägrade ta på sig sina kläder om han inte fick behålla snöret i sina byxor, att det varit fråga om ett kortare förhör i ett närliggande rum och att endast de poliser som medverkat under ingripandet fanns i lokalerna. Någon förklaring till varför AA inte kunde ha på sig sina byxor med snöret i under förhöret har inte lämnats. Jag kan också konstatera att poliserna och AA har skilda uppfattningar i fråga om han över huvud taget erbjöds att få ta på sig några kläder inför förhöret. Jag ser dock ingen anledning att närmare utreda hur det förhåller sig med den saken.

Den som förhörs som misstänkt för ett brott befinner sig i en situation där han eller hon är utsatt för statens maktbefogenheter. När den misstänkte dessutom är frihetsberövad rör det sig om en av de mest ingripande formerna av myndighetsutövning. Det är då av grundläggande betydelse att den misstänktes person och integritet respekteras samt att hans eller hennes möjligheter att ta till vara sin rätt inte träds för när.

Enligt Polismyndigheten har poliserna inte agerat felaktigt när det gäller AA:s klädsel under förhöret. Myndigheten anser dock att det hade varit lämpligt att erbjuda honom en filt.

Att förhöret med AA genomfördes på det sätt som skedde var enligt min mening inte bara olämpligt. Det innebar också att han inte bemöttes med den respekt för sin person och integritet som omständigheterna krävt. Att det endast hölls ett kort förhör och att några andra personer än de ingripande poliserna inte var närvarande saknar betydelse. Oavsett anledningen till att AA bara hade kalsonger på sig när han skulle föras till förhörsrummet borde förhöret inte ha genomförts utan att han fick ta på sig sina kläder eller i vart fall erbjudits en filt. Polismyndigheten ska kritiseras för det inträffade.

Avslutande synpunkter

Det är av stor vikt att polisens verksamhet genomsyras av ett professionellt och humant förhållningssätt. Den som blir föremål för ett polisingripande får aldrig utsättas för större obehag eller vållas större olägenhet än vad som är motiverat i det enskilda fallet. Polismyndighetens behandling av AA har inte levt upp till de krav som man kan ställa på polisen i ett fall som detta.

Jag välkomnar att det i Polismyndighetens föreskrifter och allmänna råd om polisarrester numera anges att en intagen vid behov ska förses med kläder och skor samt att han eller hon alltid bör ha något att skylla sig med.

Ärendet avslutas.